

جرايي گراني سفرهاي داخلي

اگر اهل سفر هستید و دست به چمدان، حتما با سوال‌هایی چون کجا برویم و کي برویم درگیر هستید! این دو سوال بسیار مهم در ذهن هر گردشگر و اهل سفری بارها و بارها تکرار شده و بدون شك پاسخ‌های متفاوتی نیز به همراه داشته است.

جام جم آنلاین: اگر اهل سفر هستید و دست به چمدان، حتما با سوال‌هایی چون کجا برویم و کي برویم درگیر هستید! این دو سوال بسیار مهم در ذهن هر گردشگر و اهل سفری بارها و بارها تکرار شده و بدون شك پاسخ‌های متفاوتی نیز به همراه داشته است. اما این دو سوال در ذهن بیشتر گردشگران ایرانی که قصد سفر خارجی را دارند، معمولا پاسخی یکسان و زمانی مشابه را در پی دارد.

پاسخ مکانی این سوال در ذهن بیشتر گردشگران ایرانی که به تجربه سفرهای خارجی علاقه‌مندند، کشوری نیست بجز ترکیه، اما در مورد زمان این سفر، نظرات متفاوتی در میان است ولی بیشتر افراد تعطیلات تابستانی یا تعطیلات آخر سال را انتخاب می‌کنند اگرچه حتی تعطیلات دو یا سه روزه هم باعث افزایش تقاضای سفر به این کشور می‌شود.

حالا سوال اصلی به دور از هرگونه تعصب و منفی‌گرایی این است که چرا ترکیه به عنوان اولین گزینه سفرهای خارجی ایرانیان برگزیده شده؟!

اگر کمی دقت کنید، روزی نیست که با تبلیغاتی چون برگزاری تورهای تفریحی یا اقتصادی در کشور ترکیه برخورد نداشته باشیم یا این‌که حداقل دو یا سه بار در هفته متن پیامکی تبلیغاتی در این زمینه را از حافظه تلفن همراهمان پاک کرده‌ایم، آیا واقعا این سوال را پیگیری کرده‌اید که چرا نام این کشور را زیاد می‌شنوید یا می‌خوانید؟ شاید به ظاهر کلمه گردشگری و مسافرت بسیار خوشایند باشد، اما نگرانی از اینجا آغاز می‌شود که چرا فقط يك نام؟

همین يك سوال چندی است که ذهن بیشتر دست‌اندرکاران صنعت گردشگری را در دو سوی مرزهای ایران و ترکیه مشغول کرده است، اگرچه ساکنان کشور همسایه ایران از فرصت ایجاد شده بسیار خوشحال و خرسند هستند، اما داخل مرزهای ایران در این زمینه اوضاع نگران‌کننده شده؛ به طوری که دست‌اندرکاران دولتی و غیردولتی صنعت گردشگری به منظور یافتن پاسخ این سوال و راهکارهای مناسبی برای کنترل این روند و تغییر جهت سفرهای خارجی گردشگران ایرانی، به تکاپو افتاده‌اند.

دست‌اندرکاران صنعت گردشگری ترکیه با افتخار پاسخ این سوال را این‌گونه می‌دهند: با توجه به سیاست‌ها و تلاش‌هایشان هر روز شاهد رشد تصاعدي ورود گردشگران ایرانی به ترکیه بوده‌اند؛ به طوری که در این زمینه نشریه ترك زبان #171؛ تودوی زمان» نوشته: ایرانیان اولین مقصد گردشگری خارجی خود را کشور ترکیه انتخاب می‌کنند و اعلام می‌کند طبق مطالعات آماری سازمان گردشگری ترکیه، صرفا در ماه ژوئن سال 2010 میلادی 14 هزار گردشگر ایرانی فقط از شهر آنتالیا بازدید کرده‌اند، گرچه این نشریه از تعداد بالای گردشگران ایرانی ابراز خشنودی کرده و این دستاورد را حاصل مدیریت بسیار دقیق و سرمایه‌گذاری درست دست‌اندرکاران صنعت گردشگری ترکیه دانسته اما به نوعی استقبال بسیار زیاد ایرانیان از شهری کوچک به نام آنتالیا در ترکیه شگفتی آنها را برآشفته است.

بعد مسافت و نزدیکی فرهنگی ایران و ترکیه به عنوان دو دلیل ابتدایی بین گردشگران ایرانی شناخته شده است. این در حالی است که بسیاری از دست‌اندرکاران صنعت گردشگری عقیده دارند که خدمات هوایی بسیار مناسب و دقیق پروازهای ترکیه در کنار تعداد بسیار زیاد پروازهای ایرانی از اکثر شهرهای بزرگ ایران به مقصد شهرهای مختلف ترکیه در کنار دیگر جذابیت‌های ترکیه برای گردشگران ایرانی، مهم‌ترین عوامل رشد و گسترش سفرهای ایرانیان به این کشور است.

اما این حجم بالای گردشگران ایرانی در کشور ترکیه حاکی از مسائل و دلایل عمده‌تری بوده و است؛ به طوری که محمد مسعودی یکی از مدیران صنعت گردشگری با توجه به يك دهه فعالیت در زمینه برگزاری تورهای ترکیه می‌گوید: گردشگران ایرانی وقتی در ایام سفر مثل تعطیلات نوروز به دنبال مقصدي براي گذراندن تعطیلات خود هستند، با توجه به کیفیت پایین امکانات داخلی و مشکلات مربوط به آن ناگزیر به انتخاب تورهای بین‌المللی هستند و با توجه به بودجه خود بین کشورهای همسایه معمولا نام ترکیه بیشترین گرایش را برای مقصد سفرشان ایجاد می‌کند.

به اعتقاد وي، اگر گردشگران ایرانی را به دو دسته ثروتمند و متوسط تقسیم کنیم؛ گروه متوسط معمولا چهار گزینه پیش رو خواهد داشت که عبارتند از ارمنستان، تایلند، ترکیه و دبی که اولین گزینه آنها کشور همسایه شمال‌غربی ایران یعنی ترکیه خواهد بود.

این مدیر صنعت گردشگری معتقد است: گرانی تورهای داخلی، عدم کنترل و نظارت بر ارائه سرویس و البته کم‌کیفیتی آنها باعث شده بیشتر گردشگران داخلی با هزینه‌های کمتر یا نزدیک به تورهای داخلی از تورهای خارجی مثل کشور ترکیه استفاده کنند.

وی بر این موضوع تأکید بسیاری دارد که هزینه تورها و هزینه سفر گردشگران معمولاً مهم‌ترین عامل انتخاب مقصد آنهاست، بنابراین شاید اصلی‌ترین عامل انتخاب ترکیه به عنوان مقصد گردشگری بین ایرانیان هزینه بسیار پایین سفر به کشور ترکیه باشد، اگرچه نزدیکی این کشور از نظر مسافت، عاملی دیگر در این زمینه است.

این در حالی است که دو عامل یاد شده در برخی کشورهای دیگر نیز قابل دسترس هستند، اما باز هم ترکیه جذابیت بیشتری برای گردشگران ایرانی دارد، اینجاست که شاید دلایل دیگری خودنمایی و ذهن دست‌اندرکاران گردشگری ایران را به خود جلب می‌کنند.

اولین عامل عدم نیاز به دریافت روادید (ویزا) برای گردشگران ایرانی در ترکیه بیان شده است، با توجه به موقعیت سیاسی ایران در جهان امروز این عامل شاید سرنوشت‌سازترین عامل برای انتخاب ترکیه بین گردشگران ایرانی بوده و هست.

در همین ارتباط مسعودی می‌گوید: عدم نیاز گردشگران ایرانی به ویزا هنگام ورود به کشور ترکیه یکی از کلیدی‌ترین دلایل سفر ایرانیان به این کشور است و در واقع همین موضوع را به عنوان پاشنه آشیل صنعت گردشگری ایران می‌دانند: اگر دولت همین یک قانون یعنی دریافت ویزا برای اتباع خارجی را از میان تعداد بی‌شماری قوانین دست و پاگیر حذف کند، می‌توان امید داشت که صنعت گردشگری ایران بشدت رونق خواهد گرفت چون بخش خصوصی توان بازسازی خود برای پذیرایی از گردشگران ورودی را پس از این اقدام خواهد داشت.

اما دومین عامل در این باره، تجارت چمدانی بین دو کشور ترکیه و ایران است که به این افزایش سفر دامن زده و با توجه به سابقه بسیار خوب اجناس ترکی از نظر قیمت و کیفیت در بین خریداران ایرانی بخصوص پوشاک ترک رشد و گسترش این‌گونه سفرها از ایران به ترکیه را به منظور تجارت چمدانی شاهد هستیم و همین موضوع باعث رشد تصاعدي تعداد گردشگران ایرانی در آمارهای دولتی ترکیه شده بنابراین بازهم ترکیه برنده این میدان خواهد بود چون به قول معروف با یک تیر دو نشان زده؛ هم تجارت بین‌المللی کشورش را رونق داده و هم صنعت گردشگری خود را به واسطه آن تقویت کرده است.

اما داخل مرزهای ایران موضوع رشد تعداد گردشگران ایرانی به کشور ترکیه سوژه بسیار جالبی برای انکار دخالت دست‌اندرکاران دولتی صنعت گردشگری ایران بوده به طوری که اکثر این مدیران هرگونه دخالت یا تاثیرگذاری عملکردهای خود را در این زمینه نزدیک به صفر می‌دانند.

این در حالی است که بسیاری از دست‌اندرکاران صنعت گردشگری خصوصی در ایران عنوان می‌کنند سازمان گردشگری ایران در واقع آنها را رقیبی برای موفقیت‌های خود می‌داند و بسیاری از عدم موفقیت‌های خود را به دلیل عدم حمایت بخش خصوصی عنوان می‌کنند. به طوری که بسیاری از شرکت‌های خصوصی بر این عقیده هستند که سازمان گردشگری بخش خصوصی را نامحرم خود در این زمینه می‌داند.

این فعالان صنعت گردشگری ایران عنوان می‌کنند که بسیاری از گردشگران ایرانی حتی برای سفر ترکیه اقدام به تهیه ارز هم نمی‌کنند چون بدون نگرانی با پول ایرانی وارد شهرهای ترکیه می‌شوند و بدون مشکل اقدام به تبدیل پول خود می‌کنند و از سفر خود لذت می‌برند بنابراین هرگز نباید به دنبال یافتن جواب چگونگی گسترش سفر ایرانیان به ترکیه باشیم چون پاسخ پیش روی ماست و نیازی به بازرسی یا جستجو ندارد.

حال اگر قصد دسته‌بندی عوامل تاثیرگذار در انتخاب گردشگران ایرانی برای سفر به ترکیه را داشته باشیم، می‌توان به ترتیب عواملی چون عدم نیاز به دریافت ویزا، آسان بودن دسترسی، ارزان بودن هزینه سفر، کیفیت بهتر خدمات و دریافت ویزا برای دیگر کشورها (انگلستان و آمریکا) را عنوان کنیم.

این موارد به عقیده اکثر کارشناسان، دست‌اندرکاران صنعت گردشگری ایران و حتی در برخی موارد خود گردشگران، همه دلایلی تاثیرگذار در این زمینه هستند و باعث سرازیر شدن سیلی بسیار عظیم از گردشگران ایرانی به سمت ترکیه شناخته شده اما می‌توان ادعان کرد که هرگز این موضوع ریشه‌ای توسط دست‌اندرکاران سازمان گردشگری ایران بررسی نشده است و در بسیاری از موارد مسوولان این سازمان سعی در محکوم کردن شرکت‌های خصوصی و انکار مسوولیت خود در این زمینه می‌کنند و در اکثر اوقات با اتخاذ تصمیم‌های بسیار عجولانه سعی در دور کردن آنها از گردونه صنعت گردشگری را دارند.

حال آن‌که همین شرکت‌های خصوصی توان احیای صنعت بی‌جان گردشگری ایران را خواهند داشت و می‌توانند بازویی نیرومند

جهت كمك به سازمان گردشگري و ميراث فرهنگي ايران باشند بنا بر اين گذشته از همه عوامل ذكر شده اصلي ترين دليل كه از ديد مسوولان اين صنعت پنهان مانده و نفس گردشگري ايران را به شماره انداخته، عدم هماهنگي بين بخش دولتي و خصوصي اين صنعت بسيار سودآور است كه به گفته هر دو گروه دست اندركاران اين صنعت، در صورت رونق آن مي توان درآمد حاصل را به جاي درآمدهاي نفتي در نظر گرفت.

البته با توجه به پتانسيل هاي بسيار بالاي گردشگري در ايران و علاقه بسيار بالاي گردشگران خارجي به فرهنگ و تمدن ايران زمين، اين اختلاف نظر در حالي باعث بروز اين بحران شده كه اكثر دست اندركاران صنعت گردشگري ايران هنوز در مسائل حاشيه اي چون علاقه برخي از گردشگران ايران به بي بندوباري ها و جذابيت هاي كاذب تركيه گرفتار هستند، در صورتي كه بسياري از گردشگران ايراني كه تركيه را به عنوان مقصد سفر خود انتخاب مي كنند از ميان اقشار متدين هستند و دلایلي چون مسلمان بودن اين کشور، امنیت اجتماعي آن و دسترسي به غذاي حلال را دليل سفرشان عنوان کرده اند.

باشد روزي كه صنعت گردشگري ايران بنا بر آموزه هاي ديني و تاريخي ما در جايگاه مناسب و در حالت تعادلي قرار گيرد.

نيره كردبچه